

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XLVIII):

Demnitatea neamului românesc - Există două feluri de cărți –
Sau punem pumnul în pieptul furtunii sau pierim - Haideți, frați!

Sau punem pumnul în pieptul furtunii sau pierim o alianță secretă între conducătorii români și cei slovaci

există două feluri de cărți:
cele care sporesc în om
dragostea de viață și dorința
de a făptui binele și cele care
nu fac acest lucru

*Björnstjerne
Björnson,
"Victor Hugo
al Norvegiei"*

*"Majestatea Sa este câștigat
pentru cauza românilor ardeleni"*

Avocatul Cassiu Maniu, fratele
lui Iuliu Maniu, a debutat
la Tribuna în 1897, fiind închis
de două ori pentru articolele sale

Familia Maniu, cu cei doi frați,
surorile și mama, - care au
susținut activismul Tribunei

Dacă e vorba să creem împreună o unitate culturală ...

În 1911 - principalii colaboratori ai Tribunei (Arad):

**Ion Agârbiceanu, Dimitrie Anghel, Gheorghe Bogdan Duică,
Ilie Chendi, Emil Gârleanu, Onisifor Ghibu,
Octavian Goga, Ion Gorun, Nerva Hodoș, Ioan Lupaș,
Vasile C. Osvadă, Sextil Pușcariu, C. Rădulescu Motru,
I.U. Soricu, Octavian C. Tăslăuanu.**

Prin renunțarea la pasivismul politic și reluarea luptelor parlamentare, cotidianul Tribuna a redevenit publicația oficială a Partidului Național Român, până la desființare. Drumul ascen--dent al cotidianului arădean - inclusiv mutarea dintr-o căsuță modestă în palatul impunător (construit prin forțe proprii) a fost marcat de multe procese de presă, prigoana autorităților continuând împotriva multor publicații românești. În 1903, redactorul responsabil al "Foi Poporului", Victor Lazăr a fost condamnat pentru schița istorică "Ioan Buteanu", acesta afirmând în scrisoarea deschisă trimisă din închisoare: "Sunt mândru că pătimec pentru Buteanu, tovarășul neuitatului Avram Iancu". Avocatul tribunist Cassiu Maniu (fratele lui Iuliu Maniu) a fost condamnat la un an închisoare pentru articolele din "Tribuna", în care afirma că "ideea de stat maghiar" exclusivist nu are temei legal. Profesorul și filozoful Cassiu Maniu (1867-1943) a debutat în "Tribuna" (Sibiu, 1897), fiind încarcerat de două ori la Vác (1903-1904 și 1909-1911), a doua oară fiind coleg de celulă cu deputatul slovac Milan Ivanca. Puțini mai știu că cele 6 scrisori istorice ale sale, trimise scriitorului și omului politic norvegian Björnstjerne Björnson, l-au determinat pe acesta să plece la Londra și să pledeze pentru drepturile românilor oprimați în fața regelui Regatului Unit, Eduard al VII-lea. El a fost supranumit "Victor Hugo al Norvegiei", fiind cel mai de seamă reprezentant al literaturii scandinave moderne, după Ibsen și laureat al premiului Nobel "ca recunoaștere a marii, nobilei și

variatei sale activități literare, distingându-se întru totul prin prospețimea inspirației și prin minunata puritate a sufletului". Datorită lui Cassiu Maniu, el a fost un prieten devotat românilor și în general poporului sărac și simplu, fiind un moralist care avea următoarea deviză literară: "există două feluri de cărți: cele care sporesc în om dragostea de viață și dorința de a făptui binele și cele care nu fac acest lucru; primele sunt bune, celelalte sunt rele oricât de splendide și geniale ar fi în detaliile lor". Scriitorul norvegian i-a relatat ambasadorului român: "Spune domnului avocat Cassiu Maniu că Regele Eduard al VII a rămas profund impresionat de cele cuprinse în cele șase scrisori și că sunt autorizat să comunic că Majestatea Sa este câștigat pentru cauza românilor ardeleni".

Prin decesul tribunistului Andrei Balteș (1904), lupta pentru apărarea memoriei lui Avram Iancu nu a încetat, fiind întemnițați Vasile E. Moldovan - pentru articolul "Despre originea noastră" și Silvestru Moldovan, noul redactor al "Foi Poporului". În 1905, pentru aceeași cauză au fost acționate în judecată "Gazeta de Duminică" (Șimleul Silvaniei) și publicațiile "Răvașul" (Cluj) "Drapelul" (Timișoara), "Orizontul (Cluj), "Revista Bistriței". În 1907, a urmat "Tribuna" (Arad) pentru articolul lui Ioan Slavici "O datorie sfântă" și "Renașterea" (Caransebeș) pentru articolul "Apărarea limbei". În 1908, Teodor V. Păcățian - redactorul Telegrafului Român este condamnat la zece luni de închisoare, tot pentru apărarea memoriei lui A. Iancu. În 1908, Tribuna din Arad avea intentate 8 procese pentru articole ce apărau drepturile românilor și memoria lui Iancu. Istoricul Paul Abrudan relatează un episod uitat din măsurile autorităților ungare care au lovit "demnitatea neamului românesc": "în noaptea de 16/17 noiembrie 1908 trimit în ascuns jandarmi care dinamitează și aruncă în aer Piatra memorială de pe Cîmpul Libertății și Crucea lui Avram Iancu, ce se afla înălțată pe Dealul Viilor lângă Blaj. Iar în prima decadă a lunii noiembrie 1909 are loc "Un nou atentat împotriva așezămintelor noastre scumpe, în comuna Vidra" - după cum relatează ziarul sibian "Țara noastră". Acolo, "niște necunoscuți au aruncat petroleu asupra casei unde s'a născut marele nostru erou național Avram Iancu, și i-au dat foc", dar incendiul a fost observat de vecini și localizat înainte de a pface în cenușă unul din vestigiile care amintesc de trecutul de luptă al poporului român". În lucrarea "Pentru un monument lui Avram Iancu", se prezintă femeile devenite ținta proceselor, victime fiind Aurelia Boldea, fiica lui Gheorghe Barițiu și Anuța Vlad, soția avocatului dr. Aurel Vlad. Compozitorul bănățean, "maestrul muzicii corale românești" Ioan Vidu a fost dat în judecată pentru creațiile corale "Marșul lui Iancu" și "Haideți, frați". Poetul Octavian Goga, editorul și proprietarul ziarului "Țara Noastră" a fost judecat pentru delictul de agitație; publicarea mai multor articole pentru cauza lui Iancu, inclusiv articolul "Doina lui Iancu" i-au adus o condamnare de o lună temniță de stat și amendă, inclusiv suspendarea ziarului. "Poetul pătimirii noastre" a așezat pe soclul nemuririi pe eroii românilor, Horea și Iancu, afirmând: "Prin Horea țâșnește un fulger răzleț din viforul unui popor, prin Iancu cere cuvântul poporul însuși, cu adevăruri programatice azvârlite în cumpăna istoriei (...) Suflarea de foc a lui Iancu, cel ce-și zicea, nepotul lui Horea a azvârlit în clocotul conștiinței obștești deviza: "Sau punem pumnul în pieptul furtunii sau pierim"".

În "Istoria românilor din Transilvania", istoricul Italian Mario Ruffini făcea o sinteză a situației politice: "Arhiducele moștenitor Franz Ferdinand, care nu vedea cu ochi buni efectul

dezagregant produs de șovinismul unguresc, atât în interiorul monarhiei, cât și în afara ei, considera populațiile nemaghiare ale imperiului, și deci și pe cea românească, ca elemente de conservare și de apărare a monarhiei împotriva separatismului unguresc. În anii care au urmat s-a încheiat la Viena, în palatul Belvedere, unde locuia arhiducele, o alianță secretă între conducătorii români și cei slovaci pentru a pune bazele unei lupte comune împotriva supremației maghiare. Dar, în ciuda opoziției moștenitorului tronului, ungurii se gândeau la un stat unitar unguresc ca la o dogmă în viața lor politică (...) În 1908 a fost prezentată o lege pentru maghiarizarea armatei și deputații români Ștefan Cicio Pop și Iuliu Maniu, făcând observația că armata trebuia să apere țara și nu să fie un instrument de maghiarizare au fost fluierați și insultați. Acesta este momentul în care conducătorii românilor s-au apropiat mai mult de arhiducele moștenitor, sperând doar ca de la o apropiată venire a sa la putere să vină salvarea națiunilor oprimite. (...) La sfârșitul lui 1909 guvernul de coaliție a căzut și a fost înlocuit cu liberalii de la așa-numita "Operă Națională" cu cabinetul Khuen-Hedérváry, sub care alegerile au depășit în violență și corupție pe cele care se țineau sub Bánffy; pentru a proteja aceste alegeri în districtele neungurești au fost trimise trupe, adică, așa cum spunea un comunicat, doar 194 batalioane de infanterie și 114 escadroane de cavalerie. Deputații neunguri au scăzut ca număr de la douăzeci și șase la opt, cinci români și trei slovaci; în timpul alegerilor au fost uciși zece alegători români."

În paginile cotidianului arădean semnau nume celebre ale vremurilor, colaborarea între publicații devenind foarte activă și dispărând disensiunile istorice pe teme ortografice; în 1911, principalii colaboratori ai Tribunei (Arad) erau: Ion Agârbiceanu, Dimitrie Anghel, Gheorghe Bogdan Duică, Ilarie Chendi, Emil Gârleanu, Onisifor Ghibu, Octavian Goga, Ion Gorun, Nerva Hodoș, Ioan Lupaș, Vasile C. Osvadă, Sextil Pușcariu, C. Rădulescu Motru, I.U. Soricu, Octavian C. Tăslăuanu. Deși erau înlăturați Ioan Slavici, Eugen Brote, Vasile Mangra și Vasile Goldiș, se confirmau spusele lui Bogdan Duică (1907): "Dacă e vorba să creem împreună o unitate culturală, aici (la București) nu ne putem desinteresa de nimic ce se petrece acolo (în Transilvania) și acolo de nimic ce se petrece aici".

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xlviiii-demnitatea-neamului-romanesc-exista-doua-feluri-de-carti-sau-punem-pumnul-in-pieptul-furtunii-sau-pierim-haideti-frati-139928.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, the Tribuna logo is displayed with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area features the article title: "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XLVIII): Demnitatea neamului românesc - Există două feluri de cărți - Sau punem pumnul în pieptul furtunii sau pierim - Haideti, frați!". Below the title, it shows the author's name "Marius HALMAGHI", the date "25.11.2018 23:30", "150 vizualizari", and "0 comentarii". There are social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and Email, along with a search bar labeled "Cautare". A banner for "TELEMEA ȘI CAȘCAVAL" is visible at the bottom right.